
Галацька В. Л.

Кафедра філології та перекладу, Український державний університет науки і технологій
(м. Дніпро, Україна)

ТЕАТРАЛЬНА ПЕРІОДИКА В БІБЛІОГРАФІЧНОМУ ВИМІРІ УКРАЇНИ: ТЕМАТИЧНО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ОРІЄНТИРИ

Проаналізовано театральні періодичні видання України ХХ-ХХІ ст., які містяться у фондах бібліотек Києва, Дніпра, Львова, Харкова. Досліджена їхня роль у створенні соціокультурного простору України, жанрово-тематичний потенціал.

Ключові слова: мистецька медіа; театральна періодика; публіцистика; жанри; бібліотека

Galats`ka V. L.

Department of Philology and Translation, Ukrainian State University of Science and
Technologies (Dnipro, Ukraine)

THEATRICAL PERIODICALS IN THE MODERN LIBRARY SPACE OF UKRAINE

The article analyses the theatre periodicals of Ukraine of the twentieth and twenty-first centuries, which are contained in the collections of libraries in Kyiv, Dnipro, Lviv, and Kharkiv. Their role in the creation of the socio-cultural space of Ukraine and their genre and thematic potential are studied.

Keywords: artistic media; theatre periodicals; journalism; genres; library

У сучасному соціокультурному просторі України театр набуває ознак мистецької медіа, яка активно продукує націєтворчі смисли, патріотичну позицію в час російсько-української війни. Через театральне мистецтво завжди продукувались проблеми формування гармонійної людської особистості, здійснювався енергетичний обмін між актором та глядачем за допомогою особливої метафоричної мови.

Життя театру як найбільш популярного мистецтва на початку ХХ ст. зафіксоване в цікавих з поліграфічної точки зору, ошатно оформлених періодичних виданнях початку ХХ століття, які професійно презентуються у фондах багатьох українських бібліотек : у книгозбірнях Києва та Харкова, Львова та Дніпра як потужних театральних міст і на початку ХХ, і в ХХІ ст. Так, у відділі періодичних видань Національної бібліотеки України імені В.Вернадського зібрана багата колекція дореволюційної театральної періодики, яка концептуально простежує найбільші театральні здобутки України. Це представлені спеціалізовані часописи «Киевская рампа», «Киевский театрал», «Киевский театральный курьер», датовані 1910-1912 р.р. До уваги допитливих читачів пропонуються

портрети відомих акторів (словесні та фотографічні), програмки вистав київських театрів, інформація про гастролі. Цікаво, що у 1913-1914 р.р. виходив спеціальний додаток, в якому вміщувались адреси театрів вар'єте.

Також театральна історія України фіксувалась у регіональних культурологічних часописах «Артистичний вісник» (м.Львів), «Театр и кино» (м.Одеса), «Вестник театра» (м.Катеринослав). Останнє видання було популярне серед наших земляків і проіснувало з 1910-го по 1914-й р.р., до початку першої світової війни. Могутнє промислове місто на Дніпрі збагатилося ще одним виданням – «Обозрение искусства». Як зазначали очевидці, цей часопис продавався за лічені хвилини й був авторитетним у формуванні глядацької думки.

Через сто років театральне буття України фіксується у нечисленних спеціалізованих виданнях «Кіно-театр», «Український театр», «Театрально-концертний Київ». Найновіші технології оформлення та верстки, жанрова різноманітність представлених матеріалів (рецензії, інтерв'ю, огляди), наукові розвідки театрознавчого характеру, матеріали історико-театрального змісту формують зміст цих видань. Ґрунтовні статті театральних критиків, публіцистів О.Вергеліса, В.Жежери, В.Котенка, А.Липківської, А.Підлужної, О.Сакви, І.Чужинової, Ю.Швеця відтворюють театральний процес ХХІ ст. як синергетичний, який існує в категоріях нелінійності, несистемності, нестабільності.

Регіональний аспект театрального буття представлений сьогодні у спеціалізованих періодичних виданнях, які презентуються у відділах мистецтв обласних бібліотек України. Так, у Харкові започатковане у 2013 р. видання «Артеріум», яке позиціонує сьогодні театральний портрет «другої столиці України», його сценічну школу, навчально-мистецьку традицію. Часопис відзначається аналітичним викладом матеріалу, глибиною театрознавчих оцінок у жанрі рецензії та огляду.

Театральне буття Дніпра багато років аналітично-образно фіксував часопис «Театр плюс», започаткований міжрегіональним відділенням Національної спілки театральних діячів України. До початку російсько-української війни світ побачили 14 номерів журналу, який став літописом творчих досягнень театралів Дніпра та Запоріжжя. Цікавий фотографічний контент, читабельний зміст, представлений в інтерв'ю з відомими діячами театру регіону, створювали популярність часопису серед професіоналів сценічного мистецтва. Матеріали часопису (автори Т.Абрамова, Н.Рекуненко, В.Галацька та ін.) стали

хорошим підґрунтям для підготовки тематичних виставок у бібліотеках до Міжнародного дня театру, вичерпним довідковим джерелом.

Медійна презентація сучасного театру України, який розвивається в глобалізованому соціумі, має глибоку сторічну історію. Спеціалізовані мистецькі видання минулого століття, присутні в бібліотеках України, створюють потужну рефлексію думки, почуттів, аксіологічних аспектів художньої комунікації.

Ця традиція екстраполюється на періодичні видання XXI ст., доводячи їх спадкоємність і новаторство подачі матеріалу. Подібні матеріали створюють надійне підґрунтя для якісного бібліографічного опису культурної проблематики. Читацький попит на такі матеріали зараз зростає у зв'язку з пріоритетним розвитком національного театру, пошуковістю його форм, інтерактивністю співпраці з глядачами. Наявні матеріали театрального змісту можуть слугувати організації різних форм роботи з читачами: тематичних вечорів, виставок, конкурсів, квестів.